

Brüssel, 11. november 2019
(OR. en)

13398/19

JEUN 114
EDUC 449
SPORT 100
EMPL 561
SOC 741
DIGIT 166
SUSTDEV 163
CLIMA 295
ENV 914

MÄRKUS

Saatja:	Eesistujariik
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Euroopa noorsootöö visioon – kliimamuutused, noored ja noorsootöö - Poliitiline mõttevahetus (Avalik mõttevahetus vastavalt nõukogu kodukorra artikli 8 lõikele 2) [Eesistujariigi ettepanekul]

Eesistujariik koostas pärast noorte töörühmaga konsulteerimist käesolevale märkusele lisatud aruteludokumendi, mis esitatakse alusena 21.-22. novembril 2019 toimuval nõukogu istungil (haridus, noored, kultuur ja sport) peetavale poliitilisele mõttevahetusele.

Hariduse, noorte, kultuuri ja spordi nõukogu**Brüssel, 21.-22. november 2019****– Noorte teemal peetav poliitiline mõttevahetus –*****„Euroopa noorsootöö visioon – kliimamuutused, noored ja noorsootöö“*****– Eesistujariigi aruteludokument –*****1. Kliimakriis kui kõige pakilisem ülemaailmne probleem***

Valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2018. aasta eriaruandes rõhutati tungivalt, et globaalne soojenemine peaks piirduma 1,5 °C-ga võrreldes industriaalühiskonna eelse tasemega, et hoida ära kliimamuutuste kõige rängemaid tagajärgi. 2019. aasta mais avaldas ÜRO elurikkuse ülemaailmse hindamise aruande, milles anti maailmale hoiatus, sest kliimamuutuste tõttu ohustab väljasuremine miljonit liiki. 2019. aastal avaldas IPCC eriaruanded kliimamuutuste ja maa ning ookeani ja krüosfääri kohta. Viimastel aastatel on kliimamuutused kerkinud teravalt üldsuse teadvusesse ja tõusnud kogu maailmas poliitiliseks prioriteediks.

2. Kliimamuutused kui Euroopa Liidu üks peamisi prioriteete

Euroopa Liit on pidevalt nõudnud üha ambitsioonikamat lähenemisviisi kliimamuutuste leevendamisele ning kliimamuutuste ohtliku mõju ennetamine on praegu üks liidu peamisi prioriteete. Liit on seadnud 2030. aastaks eesmärgid vähendada kasvuhooonegaaside heitkoguseid ning suurendada taastuvenergia tarbimist ja energiatõhusust. ELi peamistes meetmetes on ühendatud nii rahaline toetus kui ka õiguslik reguleerimine. Viimase Eurobaromeetri uuringu kohaselt leiavad noored, et keskkonna kaitsmine ja kliimamuutuste vastu võitlemine ühes hariduse ja koolitusega ning vaesuse ja sotsiaalse ebavõrdsuse vastu võitlemisega peaksid järgmistel aastatel olema ELi peamised prioriteedid.

Noorte valdkonnas mainiti kliimamuutusi komisjoni teatistes ELi uue noortestrategia (2019–2027) kohta. Komisjon soovis, et strategia annaks noortele eluks vajalikud oskused muutavas maailmas toimetulekuks ja pööraks erilist tähelepanu noortele“ kui kohalikele ja ülemaailmsetele sidusrühmadele, märkides, et noored on pühendunud üleilmsete probleemide lahendamisele, eelkõige kestliku arengu eesmärkide saavutamisele. Kuigi ELi noortestrategia 2019–2027 ei sisalda konkreetseid soovitusi noorte rolli kohta seoses kliimamuutustega, on selle eesmärk „innustada noori ja anda neile vajalikud vahendid, et nad saaksid olla aktiivsed kodanikud“. Euroopa noortevaldkonna eesmärkides, mis on selle strategia osa ja mis peaksid inspireerima ELi poliitikakujundajaid, tunnistatakse, et „kliimamuutusi ja suurenevaid keskkonnoaohte silmas pidades on ühiskonnal vaja midagi ette võtta“.

3. *Noored esimesena liikvel*

Huvitaval kombel, nagu ka paljude muude ühiskondlike muutuste puhul, olid noored need, kes esimesena oma hääle kuuldavaks tegid.

Noorte kliimastreikijate kampaaniad „Fridays for future“ (Reeded tuleviku nimel) algasid 2018. aastal, mõni kuu enne IPCC eriaruande avaldamist 2018. aasta oktoobris. Noorte kliimastreigid levisid kiiresti üle kogu maailma ja hakkasid pälvima meedia tähelepanu. Vaatamata ootusele, et meelevaaldused aja jooksul vaibuvad, hakkasid need hoopis järjest rohkem ja rohkem noori tänavatele tõmbama. 2019. aasta septembri kliimastreigid tõid üle kogu maailma 150 riigi 4500 erinevas paigas kokku 6–8 miljonit meelevaaldajat. Lisaks on üldsuse teadlikkus kliimamuutustest ja nende üle peetav poliitiline arutelu jõudnud kõigi aegade kõrgeimale tasemele, eelkõige ELis.

Kliimamuutustega seotud noorte tegevus on hea näide sellest, kuidas noored on aidanud survestada poliitikaplaneerimist ja laiendada noorsootöö ulatust. Selle tulemusena kujunev keskkond tekitab mitmesuguseid uusi küsimusi ja kaalutlusi.

4. Noorte kliimategevusest saadav sõnum

Noorte aktiivsus kliimamuutuste vastu võitlemisel on nähtus, mis väärrib lahti mõtestamist, sealhulgas ka noorsootöö seisukohast. Esimese asjana võiks arutada, milliseid kohustusi paneb või millist sõnumit edastab ühiskonnale ja otsustajatele asjaolu, et noored nõuavad suurte massidena ja uskumatu energiaga väsimatult rangemat kliimapoliitikat. Paljudes riikides on nende häält kuulda võetud ning poliitikud ja otsustajad on noori kiitnud, leidnud, et nende nõudmised on õigustatud, ning on andnud lubaduse edendada võitlust kliimamuutuste vastu, isegi kui üldiselt on inimesed ja poliitikud selles küsimuses endiselt eriarvamusel. Poliitiline innustamine ei pruugi alati olla piisav: inimesed küll tunnistavad ja mõistavad noorte muresid, kuid kui tuleb kätte aeg ise midagi ohverdada näiteks oma isiklikus elus või ettevõtete juhtimisviisides, siis ei pruugi ilmtingimata midagi muutuda. See on seotud noorsootöö ehk kõige olulisema ülesandega: motiveerida noori olema aktiivsed kodanikud ja toetada nende usku osalemisesse. Noored streikijad panevad oma tegevusse palju energiat ja lootust ning kui see ei näi kuskile välja jõudvat, võib see tõsiselt kõigutada nende usku kodanikuaktiivsusesse.

5. Metoodika ja hariduse uuendamise suunas

Võttes arvesse kliimamuutuste ja noorte poliitilise aktiivsusega seoses saadud kogemusi, peaks noorsootöö reageerima noorte kliimaga seotud muredele, võttes samal ajal arvesse noorte arvamuste erisusi. Kuna noorsootöö võimaldab jõuda erinevate noorteni, võib see julgustada nende huvitumist kliimamuutustest ja keskkondlikust mõtteviisist. Noorsootöötajad peaksid olema võimelised rääkima kliimamuutustest ja olema teadlikud kliimamuutuste mõjust inimestele ja keskkonnale. Küsimus ei ole mitte ainult juba aktiivsete noorte toetamises, vaid ka kriitilise mõtlemise ja loovuse, samuti inimõiguste, demokraatlike väärtuste ja kodanikuaktiivsuse edendamises ning noorsootöös kasutatavate tavade ümbermõtestamises ja võib-olla ka taasavastamises.

Loodus- ja keskkonnahariduse jaoks on juba olemas palju noorsootöö meetodeid, samuti nendele valdkondadele spetsialiseerunud valitsusväliseid organisatsioone. Noorsootöö on juba pikka aega olnud seotud seiklus- ja välisharidusega. On ka noortekeskusi, mis keskenduvad ökoloogilisele haridusele. Praeguses olukorras, kus noored tõstatavad noorsootöötajatega seda teemat üha enam, oleks mõistlik koondada meie olemasolevad teadmised tavade kohta ja hakata –noorte abiga – töötama välja uusi tegevusi ja töömeetodeid.

Teine küsimus on, kuidas korraldada noorsootöötajate koolitust ja haridust, et aidata neil vastata noorte ootustele. See uus olukord avab võimalused hariduse uuendamiseks. Üleminek kestlikumale maailmale on võimalik ainult siis, kui me ei kaota lootust leida alternatiivseid lahendusi. Noorte aktiivne digitaalmeedia (sotsiaalmeedia, kunst, video) kasutamine annab võimaluse kliimamuutuste alternatiivseks kujutamiseks, suurendades teadlikkust kliimamuutuste mõjust ja pakkudes välja viise selle vastu võitlemiseks.

6. *Noorte kodanikuaktiivsuse uutest vormidest saadud õppetunnid*

Kliimamuutustega seotud koolistreigid annavad tunnistust noorte tegevusvõimekuse uute vormide tekkest. See liikumine ei ole noorteorganisatsioon, see ei ole noorte erakond, seda ei korraldata noorsootöö kaudu, see ei ole väikese rühma vandenõu ja see ei ole ühekordne noorteüritus. Koolistreigid näitavad, et kui noored on piisavalt motiveeritud, leiavad nad võimaluse end väljendada. Võib olla kasulik, et noorsootöös osalejad mõtleksid noorte kliimategevuse taustal oma tegevuse ja meetodite üle, samuti selle üle, milliseid meetmeid on vaja olemasolevate noorte esindusmodelite täiendamiseks, et need sobituksid noorte kodanikuaktiivsuse kujunemisjärgus olevate vormidega.

7. *Kliimamuutused noorsootöös kui valdkonnaülene väljakutse*

Kliimamuutused on laiühiskondlik küsimus, mis hõlmab nii avalikku ja erasektorit kui ka kodanikuühiskonda. Valdkonnaülene noortepoliitika on olnud noortevaldkonna tegevuskavas väga kaua ja seda on rõhutatud ELi noortestrategias 2019–2027. Kliimamuutustealane valdkonnaülene koostöö peab toimuma vähemalt kolmel tasandil: Euroopa, riiklik ja kohalik tasand. ELis saab noortevaldkonnas võetavaid kliimamuutustega seotud meetmed siduda tõenäoliselt kõigis kliimamuutustega tegelevates sektorites võetavate meetmetega. Valitsuse tasandil peaksid kõik kliimamuutustega seotud noortepoliitika meetmed olema seotud vastavate üldiste tegevuskavadega. Kuna valdkonnaülene koostöö näib olevat kõige edukam kohalikul tasandil, võib olla soovitatav luua kliimamuutustega seotud tegevusi, mis ühendavad noori, noorsootööd, muid asjaomaseid sektoreid (nt koolid), keskkonnaorganisatsioone, noorteorganisatsioone ja huvitatud eraettevõtteid. Omavalitsuste noorsootöös on noorsooteenistustel võimalus tegutseda vahendajana noorte, nende tegevuse ja otsustajate vahel. Noored väljendavad sageli oma muret väljaspool esindusdemokraatia väljakujunenud struktuure sotsiaalmeedia, digitaalkogukondade, kunstilise eneseväljenduse, muusika või kollektiivsete liikumiste (nt koolistreik) kaudu, mis võib samuti nõuda täiendavat vahendamist.

8. *Aruteluküsimused*

Eespool toodut silmas pidades palutakse ministritel arutada ühte või mitut järgmisest kolmest küsimusest (maksimaalselt kolm minutit).

- 1) *Kuidas me saame tugevdada noorsootöö suutlikkust reageerida uutele väljakutsetele, millega noored kliimamuutuste kontekstis silmitsi seisavad?***
- 2) *Kuidas saab noorsootöö toetada noori nende aktiivses võitluses kliimamuutuste vastu ja kestliku tuleviku ülesehitamisel?***
- 3) *Kliimamuutused on valdkonnaülene probleem. Kuidas saab noortesektor tegutseda partnerina valdkonnaüleses koostöös?***